DE HERVORMDE VAAN

Orgaan van de Bond van Nederlandse Hervormde Mannenverenigingen op Gereformeerde Grondslag

69e jaargang - No. 6/7 - juni/juli 2009

Colofon

DE HERVORMDE VAAN
Orgaan van de Bond
van Ned. Hervormde
Mannenverenigingen
op Gereformeerde Grondslag

ISSN 0167 - 3564

www.hervormdemannenbond.nl

Verschijnt maandelijks. Voor leden gratis.
Niet-leden € 12,50 per jaar.
Abonnementen lopen per kalenderjaar.
Opzeggen voor 1 december.

1e voorzitter: Ds. W. Westland
Oranjestraat 106, 2983 HV Ridderkerk
tel.: 0180 - 412477

2e voorzitter: Ds. J.P. Nap
Dorpsstraat 180, 6741 AR Lunteren
tel.: 0318 - 483717

1e secretaris: Ds. J. van Dijk
Amsterdamseweg 64, 6712 GK Ede
tel.: 0318 - 615597

2e secretaris: Dhr. M. Post (Studieblokken)
Edelmanlaan 8, 3903 XP Veenendaal
tel.: 0318 - 511355

1e penningmeester: Dhr. C. Oosterom
Jan van Aemstelstraat 7, 3411 XK Lopik
tel.: 0348 - 551496

2e penningmeester: Dhr. J. van Capelleveen
Valleistraat 60, 3901 RT Veenendaal
tel.: 0318 - 516930

Lid: Ds. E. de Mots
Hongaarseplein 14, 3252 AR Goedereede
tel.: 0187 - 493935

Lid: Ds. J.H. Lammers (Themadagen)
Pelikaan 34, 2986 TB Ridderkerk
tel.: 0180 - 424636

Lid: Ds. A.D. Goijert (Redactie-adres)
Dorpsstraat 17, 3751 EM Bunschoten
tel.: 033 - 2982760

Overlijdensberichten:
J. Bout & Zn., Postbus 3, 1270 AA Huizen
e-mail: info@boutdruk.nl (o.v.v. Herv. Vaan)

Mutaties:
Schriftelijk melden aan het Bondsbureau
Bestuurswijz. moeten naar de 1e secretaris

Adres administratie:
Hervormd Bondsbureau,
Beatrixstraat 20a, 3862 DB Nijkerk
tel.: 033 - 2456699 fax: 033 - 2463322
e-mail: bondsbureau@filternet.nl
Bankrekeningnr. 3778.71559 t.n.v.
Ned. Herv. Mannenbond op G.G. te Nijkerk

Inzenden kopij augustus-nummer
De kopij voor het augustus-nummer moet vóór
21 juli bij de drukker (info@boutdruk.nl) aanwezig zijn.

Woorden van Calvijn

Psalm 27 : 4a

Eén ding heb ik van de HEERE begeerd. Sommigen menen, dat dit betrekking heeft op de voorspelling van de voortdurende staat van zijn koningschap, waarin niet alleen het bijzonder geluk van David, maar ook van het gehele volk gelegen was; alsof hij zei, dat hij zo getroffen was door dit bijzondere gunstbewijs, dat hij over niets dag en nacht had gepeinsd. Veel eenvoudiger komt mij echter de betekenis voor, aldus te zijn: Terwijl hij als balling buiten zijn vaderland, als gescheiden van zijn vrouw, als beroofd van zijn bloedverwanten, en eindelijk als zonder enig vermogen leefde, heeft toch zijn begeerte naar al deze dingen hem niet zó bevangen, of het grootste bezwaar dat hem pijnigde en verteerde, was wel dit, dat hij verbannen was van het heiligdom Gods en het deelnemen aan de heilige plechtigheden miste. Daar ligt dus in het woord: „een" een stilzwijgende tegenstelling verborgen, omdat David, met achterstelling van alle andere lieflijkheden, vooral bedacht was op het dienen van God, zodat het minder pijnlijk was geweerd te worden van de toegang tot zijn eigen huis dan tot het Huis van de HEERE. In één adem moet dus dit alles gelezen worden dat David namelijk alleen begeerd heeft, om te wonen in de tempel des Heeren. Want het is niet waarschijnlijk dat hij hier spreken zou van de een of andere geheime wens, welke hij onderdrukken moet, daar hij duidelijk genoeg te kennen geeft, door welke zorg hij het meeste gekweld werd. Hij voegt er nog aan toe zijn volharding in zijn begeren, omdat hij niet ophoudt deze bede te herhalen; want van velen valt op te merken, dat zij met een grote ijver en liefde beginnen, maar dat in de loop van de tijd de ijver niet alleen verflauwt maar bijna op het ogenblik wordt uitgeblust. Als hij dus verzekert, dat hij gedurende gans zijn leven in dit bidden zal volharden, dan onderscheidt hij zich van dit kenteken van de hypocrieten.

Inhoud

blz.

Woorden van Calvijn 2
Meditatie 3
Bijbelstudie O.T. 5
Bijbelstudie N.T. 8
Van de voorzitter 11
In the picture 12
Met Verlangen
Artikel 37 Ned. Geloofsbelijdenis. 13
Verslag van de Huishoudelijke Vergadering 15
Organisatienieuws 17
Boekbesprekingen 17
Overlijdensberichten 20

Meditatie

Ds. W. Westland

Heel de Bijbel!

„Al de Schrift is van God ingegeven, en is nuttig tot lering, tot wederlegging"
(2 Timotheüs 3 : 16A)

Openingswoord op de Huishoudelijke Vergadering op 18 april 2009

Het lijkt zo gewoon: de vergadering van uw mannenvereniging begint. De Bijbels liggen op tafel. Na het openingsgebed hoor ik de voorzitter zeggen: de schriftlezing voor deze avond is uit... In het verdere van de avond blijven de Bijbels open, en het wordt een goede bespreking. Dankbaar gaan we naar huis. Het was een fijne avond. Ook uit dit Bijbelgedeelte hebben we iets mee gekregen voor ons persoonlijk geloofsleven, en ook voor het leven van elke dag.

Het lijkt zo gewoon. En toch zo heel bijzonder. Want waarom juist bezig met dit boek? Waarom niet de Koran? Of één of ander interessant boek uit de moderne literatuur? En dan ook de vraag: hoé gaan we met de Bijbel om? Hoe zien we dit oude boek, geschreven in het Hebreeuws en in het Grieks. U ziet, er zijn heel wat vragen te stellen, voordat we de Bijbel ter hand nemen op onze verenigingsavond.
En we ontkomen er niet aan in dit jaar 2009.

Calvijn en Darwin

Ja zeker, 2009 is uitgeroepen tot het Calvijnjaar. We gedenken, dat het 500 jaar geleden is, dat Calvijn in Noyon werd geboren. We hopen daar op de Bondsdag ruime aandacht aan te geven. En nu al klinkt het door in allerlei lezingen, die gehouden worden: Calvijn, een man van de Schrift. Een man, voor wie de Bijbel het laatste woord had in de vele gesprekken en disputen, die hij in zijn leven gehouden heeft. Calvijn noemt de Bijbel een schat. Hij heeft eens gezegd: „Ik wil laten zien welk een schat de Heilige Schrift is, hoe uitnemend haar waarde is, en hoe onschatbaar de winst is, die zij geeft." Daar hebben we ook zijn lange reeks van Bijbelverklaringen aan te danken, en het is goed, dat dit alles in dit Calvijn-jaar naar voren komt.
Maar 2009 is ook het Darwin-jaar. Twee honderd jaar geleden werd Darwin geboren. Hij is de man, die de Bijbel terzijde heeft gelegd, en zich verdiepte in de natuurwetenschap. En u weet, wat dit gebracht heeft: Evolutieleer, die het antwoord zou zijn op allerlei wetenschappelijke vragen rond de schepping. Eerder stond dat alles wat verder van ons af. Maar het is heel dichtbij gekomen door de verklaring van Andries Knevel voor de E.O. Knevel heeft gezegd, dat hij ook afstand nam van de gedachte dat de schepping een zaak is van 6 dagen, 6 maal 24 uur. En nog niet zo lang geleden gaf hij aan, dat hij op deze verklaring meer kritiek kreeg van Evangelische zijde, dan van Reformatorische kant.
U voelt wel, ik kan in dit openingswoord niet breed ingaan op de verhouding van Bijbel en Wetenschap, maar één ding wil ik u vanmiddag meegeven: Genesis 1 en verder al de hoofdstukken die volgen: het is niet een oud oosters verhaal. Maar al de Schrift is van God ingegeven.
Denk erom, het is Gods Woord. Bedenk dat bij alle discussies die gevoerd worden. Hoe ga je met de Bijbel om? Bedenk, dat het Gods Woord is. Het is de Heilige Schrift, omdat God heilig is.

Timotheüs en Paulus

Dat wil ook de apostel Paulus meegeven aan zijn jonge vriend Timotheüs: al de Schrift is van God ingegeven! Wanneer hij deze woorden schrijft, zit Paulus in de gevangenis. Hij heeft zelf de gedachte, dat hij niet meer zo lang zal leven. Ik heb de loop beëindigd, zo horen we hem zeggen. Daarom schrijft hij nog één keer en brief aan Timotheüs. Die was

op dat moment werkzaam in de gemeente te Efeze. Timotheüs, hij was van kinds af aan bij de Schriften opgevoed. Zijn grootmoeder Lois en zijn moeder Eunice waren gelovige vrouwen, en de Heere had hetzelfde geloof ook in het hart van Timotheüs gelegd. Later was hij met Paulus mee gegaan op zijn zendingsreizen, en hij had veel geleerd van de apostel. Maar nu Paulus aan het eind van zijn leven is, moet hij zelfstandig verder. Je kunt niet meer op mij terugvallen, Timotheüs! Maar je kunt wel terugvallen op de Schriften. Het Oude Testament en wat er al bekend was van het Nieuwe Testament. Die vaste lijn van de Bijbel had Timotheüs nodig. Want in de havenstad Efeze had de jonge christelijke gemeente het niet gemakkelijk. Allerlei dwaalleraren lieten hun stem horen. Zij trokken de gemeente weg van de klare boodschap van Jezus Christus, de gekruisigde en opgestane Heiland. En daarom zegt Paulus: Blijf bij hetgeen gij geleerd hebt (vs. 14). Houdt vast aan de Heilige Schrift. Daar mag je op terugvallen, want het is het Woord van God: al de Schrift is van God ingegeven.

Goddelijke Inspiratie

In vers 16 gebruikt de Griekse grondtekst het woord „Theopneustos". Letterlijk: door God ingeblazen. Hier gaat het dus om Goddelijke Inspiratie. In de Gereformeerde Theologie na de Reformatie werd aanvankelijk gesproken over „Mechanische Inspiratie". De bijbelschrijvers zouden precies genoteerd hebben, wat hen door God werd gedicteerd. Later koos men toch liever voor de term „Organische Inspiratie" (H. Bavinck). God maakt gebruik van mensen, die ieder hun eigen talenten hebben, en hun eigen stijl hanteren. Maar toch blijft het Góds Woord. En dan „al de Schrift". Let u op dat woordje „al". In de Nieuwe Vertaling van 1950 wordt dat wat versluierd weergegeven: al de van God ingegeven Schrift. Alsof er ook gedeelten zijn, die niet door God ingegeven zijn. Het is me opgevallen, dat de Nieuwe Bijbelvertaling van 2004 toch weer de Staten-Vertaling volgt: „elke schrifttekst is door God geïnspireerd". Zo helder vinden we dat ook in de Griekse grondtekst. De Bijbel is Góds Woord. Dat geldt voor Genesis 1, het hoofdstuk over de schepping. Dat geldt ook voor de geschiedenissen rond de opstanding van de Heere Jezus. Dat geldt tot en met Openbaring 22. En juist in dat laatste hoofdstuk van de Bijbel worden wij gewaarschuwd: doe er niets af, en voeg er niets aan toe! (Openb. 22 : 18 en 19). Laat het staan, zoals het er staat. En lees met heilige eerbied, wat er staat. Want de heilige God spreekt door Zijn Woord tot u en mij. Dus niet gaan discussiëren over wat er niet staat. Ook niet gaan zoeken naar een waarheid achter de waarheid. Nee, zo met de Bijbel bezig zijn: persoonlijk en op de vereniging: eerbiedig luisterend, wat God ons heeft te zeggen, vanuit het geschreven Woord.

Nuttig onderwijs

Dan zult u ervaren, dat de Schrift „nuttig is tot lering". Want we blijven discipelen, leerlingen, ons leven lang. We hebben dat onderwijs blijvend nodig. Leren, dat we zondaar zijn en zondaar blijven. Maar ook, dat we door het geloof mogen leven uit de gekruisigde en opgestane Heiland. Niet wat ik denk, of wat ik voel, maar wat God in Zijn Woord belooft, dat geeft houvast. En dan wil de Schrift ons ook onderwijzen voor het leven in ons gezin, in onze kerkelijke gemeente, en in de maatschappij, waarin we leven. Wie bij de Schrift leeft, kan allerlei dwalingen weerleggen. Daar behoeven we geen professor in de Theologie voor te zijn. Bij alles wat er op ons af komt mogen we zeggen: „Maar God zegt in Zijn Woord...!"
Ziet u, hoe de Heere ons wil toerusten voor onze taak en plaats in dit leven. Daarom is het goed, dat we als mannenvereniging samenkomen, en de Bijbel openen. Dan gaat het er niet om, wat ik of een ander er van vindt. Maar wat de Heere ons heeft te zeggen. En dat geldt ook 's zondags in de kerk, als ik luister naar de preek. En thuis, wanneer ik persoonlijk met de Bijbel bezig ben. Gods Heilige Geest overtuigt mij, dat Gods Woord de waarheid is. En zo mag ik groeien in het geloof. Zelf steeds kleiner, maar ik mag toenemen in de kennis van de Heere Jezus Christus. En ik zing van harte mee:

> Gedenk aan het Woord, gesproken tot uw knecht,
> Waarop Gij mij verwachting hebt gegeven.
> Dit is mijn troost, in druk mij toegelegd.
> Dit leert mijn ziel U achteraan te kleven:
> al hetgeen Uw mond aan mij had toegezegd,
> gaf aan mijn hart vertroosting, geest en leven!
> (Psalm 119 : 25)

Bijbelstudie O.T.

2 Koningen 13 : 14–21

Ds. J.H. Lammers

Inleiding

Elisa heeft de taken volbracht die aan Elia al waren opgedragen: het zalven van Hazaël tot koning van Syrië en het zalven van Jehu tot koning over Israël (1 Koningen 19: 15, 16). Zij zullen instrumenten zijn om het oordeel over het volk van God te voltrekken vanwege hun hardnekkig ongeloof. In 2 Koningen 8: 7-15 lezen we van de aanstelling (niet zalving) van Hazaël. Jehu wordt gezalfd door een gildeprofeet die daartoe de opdracht van Elisa ontvangt (2 Koningen 9: 1-6). Na de hoofdstukken 8 en 9 horen we niets meer over Elisa. Uitleggers veronderstellen dat er veertig jaar over heen gaan, voordat we de laatste berichten horen over de profeet Elisa.

Moeilijk is het om de leeftijd van de profeet te bepalen. Hij was jong toen hij tot profeet geroepen werd, waarschijnlijk een jaar of 25. Als we de jaren optellen van de koningen die de profeet heeft overleefd, te beginnen bij Achab, dan moeten we concluderen dat hij oud geworden is. Sommigen berekenen zijn leeftijd op 85 jaar, anderen op nog ouder.
Dat we in deze tijd niets horen van de profeet betekent niet dat hij niet werkzaam zal zijn geweest. Het heeft God niet behaagd om ons te informeren over deze vrij lange periode in het leven van de man van God. Alleen horen we dat de oordelen waarover de profeet geweend heeft, over Israël gekomen zijn. Als we horen dat hij nog van betekenis is voor het land vlak voor zijn sterven, maken we eruit op dat hij in de laatste fase van zijn leven niet passief geweest is.

Vers 14

Elisa wordt ernstig ziek. De schrijver van 2 Koningen maakt als aantekening dat zijn ziekbed zijn sterfbed worden zal. Het gaat bij hem anders dan bij Elia. Elia werd in de hemel opgenomen in een vurige wagen, getrokken door vurige paarden. Elisa gaat de weg van alle vlees.
We moeten voorzichtig zijn te zeggen dat ziekte en dood de straffen zijn op de persoonlijke zonden. Bij Elisa heeft zijn ziek zijn een ander karakter dan bij Benhadad, de koning van Syrië (2 Koningen 8: 7vv). Bij Benhadad was het een straf op zijn persoonlijke zonde. Bij Elisa niet. Bij hem geldt dat er een reden moet zijn waaraan iemand sterft, ook een kind van God.
Joas, de koning van Israël eert Elisa door op ziekenbezoek bij hem te gaan in zijn huis te Samaria. Hij is een ander dan zijn naamgenoot, de koning van Juda. Hij is de kleinzoon van Jehu, de zoon van Joahaz. Van Joas lezen we in vers 11: "En hij deed dat kwaad was in de ogen van de HEERE; hij week niet af van

Een stenen wachttoren in Samaria.

al de zonden van Jerobeam, de zoon van Nebat, die Israël zondigen deed, maar hij wandelde daarin". Aan de ene kant handhaaft hij de twee gouden kalveren in het noorden en zuiden van het land, waarmee hij in overtreding is tegen het tweede gebod. Aan de andere kant is hij gevoelig voor het woord van de profeet Elisa.

Joas is diep ontroerd als hij de zieke profeet op bed ziet liggen. Met tranen in de ogen zegt hij: "Mijn vader, mijn vader, wagen van Israël en zijn ruiters". Deze aanspraak komt ons bekend voor. Zo heeft Elisa Elia nageroepen toen deze ten hemel voer (2 Koningen 2: 12). We krijgen de indruk dat de koning dit heeft geweten. Het getuigt voor hem dat hij de aanspraak gebruikt voor Elisa. Hij geeft aan bewust of onbewust dat de twee profeten in elkaars verlengde liggen. Hij spreekt zijn waardering voor Elisa uit en belijdt dat hij hem meer waard is dan een groot leger bij elkaar.
Hij is echter niet bezorgd over het geestelijke welzijn van het volk. Hij is alleen maar bezorgd over de aanvallen van Hazaël, de koning van Syrië. De Syriërs bedreigen het rijk. Ze hebben al vaste voet gekregen in het Overjordaanse. Elisa heeft in het verleden meerdere malen goede adviezen gegeven in oorlogstijd. Waar moet het heen met het volk als de profeet er niet meer is? Zullen ze misschien worden overgeleverd aan de vijanden?

Vers 15-17

Elisa voelt zich niet geëerd door het hoge bezoek van de koning. Hij wekt het zelfvertrouwen van de twijfelende koning op, door hem op te roepen tot strijd. Niet rechtstreeks, maar door middel van een gelijkenis. Haal een boog en pijlen. Doe het raam open in de richting van het oosten. Naar het gebied over de Jordaan, waar de vijanden wonen. Leg uw hand op de boog. Span de boog en schiet. De koning doet precies wat gevraagd wordt. Hij haalt een boog en pijlen, doet het raam open, spant de boog en laat de pees van de boog los. Elisa zegt: "Het is een pijl van de verlossing van de HEERE en een pijl van de verlossing tegen de Syriërs; want u zult de Syriërs slaan in Afek, tot vernietiging" (vers 17).
Elisa richt zich op van zijn bed. Hij strekt de bevende handen uit naar de koning die met de gespannen boog vlakbij hem staat. En dan legt hij zijn eigen zwakke handen op die van Joas, voordat hij zijn profetische woorden uitspreekt. Twee oude handen rusten op twee jonge handen.
Dit betekent natuurlijk niet dat de handen van Elisa kracht moeten geven aan de handen van de koning. De koning is sterker dan de profeet. En de koning heeft vaker een pijl afgeschoten dan de profeet. Elisa is hier een middel in de handen van God. Hij is de man die vele jaren de boodschap van Gods genade heeft gebracht. Namens God zijn Zender zegt hij Gods kracht toe die nodig is.
Wat heeft dit ons te zeggen? Gods reddende handen zijn in de Heere Jezus uit de hemel op de aarde neergedaald. Gods verlossende macht is niet ver van u vandaan. In de Heere Jezus staat ze u terzijde. Hij ziet hoe u worstelt om uit de macht van de vijand te komen. Hij wordt innerlijk bewogen als Hij uw nood ziet. Hij laat u niet alleen tobben. Hij legt Zijn sterke handen op uw bevende handen. Hij schenkt u kracht, zodat u belijdt: "Ik vermag alle dingen door Christus Die mij kracht geeft" (Fil.4). Wij voelen ons zwak, maar de Heere zegt: "Mijn genade is u genoeg, want mijn kracht wordt in zwakheid volbracht" (2 Korinthe 12).

Vers 18, 19

Zal Joas geloven dat de Heere de overwinning geeft? De profeet laat de koning een andere handeling verrichten. Hij moet opnieuw de pijlen pakken. Hij moet ze ditmaal niet op de boog leggen, maar er mee tegen de aarde slaan. Hiermee moet hij aangeven dat hij gelooft dat hij de Syriërs zal verslaan.
Joas moet diep bukken en dat wil wat zeggen voor een oosterse koning. Hij gehoorzaamt ook al begrijpt hij de bedoeling niet. Joas bukt en slaat drie maal op de grond. Elke slag is een overwinning op de Syriërs. Dan vindt hij het genoeg. Hij vindt het vreemd en kinderachtig voor een man als hij. Hij slaat alleen maar om Elisa een plezier te doen.
De profeet wordt boos omdat hij stopt. Hij had moeten doorgaan totdat Elisa zei: Stop maar. Hij had niet op eigen gezag mogen stoppen. Als hij vijf of zes maal had geslagen, dan zou hij de Syriërs volledig overwonnen hebben. Nu zouden de Syriërs slechts gedeeltelijk overwonnen worden.

Wij leren hier veel van voor ons persoonlijk leven. Alleen hij, die ootmoedig en volhardend voor de Heere buigt, zal overwinnaar zijn. Het is niet genoeg om af en toe eens een keer te bukken voor de Heere en dan weer te steunen op iets anders. Het is nodig dat wij in diepe afhankelijkheid voortdurend ons betrouwen stellen op de Heere alleen.

De Heere Jezus

De Heere Jezus is de grote Hoogschutter. Die gekomen is niet om drie maal te slaan, maar om net zo lang te slaan totdat de vijand vernietigd werd. Zijn strijd was zwaar. Hij heeft ten bloede toe gestreden. Hij gaf de moed nooit op, hoe donker het ook was. Hij volhardde. In Gethsémané waar Hij als een worm over de aarde kroop. Bij de geselpaal waar de slagen op Zijn rug terecht kwamen. Op Golgotha waar Hij hing om zondaren met God te verzoenen. Hij heeft de strijd tot het einde toe gestreden. Hij riep uit: Het is volbracht. Hij heeft de machten van de duisternis volkomen teniet gedaan, toen Hij opstond uit de dood. De duivel, de hel en de dood liggen na Zijn opstanding gebroken aan Zijn voeten.
In zijn overwinning ligt ons houvast. Niet in de halve overwinningen die wij behalen. Schuil bij de Heere Jezus Die zegt: "Heb goede moed, want Ik heb de wereld overwonnen" (Johannes 16: 33). Zonder Hem kunnen we niets doen. Hij strekt Zijn handen uit over ons. Deze handen gaan met ons mee. Ze zijn overal waar wij zijn. Hij zegt: "Ik zal voor u strijden en u zult stil zijn". Als onze handen in de strijd vermoeid raken, Zijn handen dragen ons. Dit is onze troost in de strijd die gestreden moet worden: "Niemand zal ze rukken uit Mijn hand" (Johannes 10: 28b).

Vers 20, 21

Over het sterven van Elisa wordt weinig gezegd. We lezen alleen dat hij sterft en begraven wordt. Wie erbij waren en of het indrukwekkend is geweest, vernemen we niet. Benden van de Moabieten houden strooptochten in het grensgebied, in het Jordaandal. De vijanden durfden niet dicht bij de hoofdstad Samaria te komen, maar voeren snelle overvallen uit in de ooggsttijd, als er iets te halen valt. Op een bepaald moment is er een begrafenisstoet om iemand anders dan Elisa te begraven. Het graf waar men naar toe loopt, ligt in de buurt van de grafkelder van Elisa. Opeens ziet men een bende Moabieten aankomen. Men vreest voor het leven. Moeten ze nu, op weg naar het graf van een ander, ook zelf de dood vinden? Het lichaam van de overledene geven ze snel een plaats in de grafkelder van Elisa.
Dan gebeurt er iets wonderlijks. Op het moment dat het lichaam van de man in aanraking komt met het lichaam van Elisa, wordt de man levend en staat op. Vergeet niet dat doden niet werden gekist zoals bij ons, maar in linnen doeken werden gewonden.
Na de dood van Elisa gaat de Heere verder. Hoewel de profeet niet meer leeft, blijft de Heere, de God van het leven. Natuurlijk kan een dode een andere dode niet levend maken. De dode wordt levend gemaakt door de Geest van God, Die Heere is en levend maakt. Zo zal er dankzij de dood van Hem, Die meer is dan Elisa, de Heere Jezus, er leven zijn voor dode, schuldige zondaren (Johannes 5: 25; Efeze 5: 14). Het graf van Elisa wijst op Hem Die de Opstanding en het Leven is. Door Hem worden de doden eens opgewekt (1 Korinthe 6: 14).

Gespreksvragen:

1. Ouderen kunnen het gevoel krijgen dat ze er niet bij horen. Hoe spreekt de bijbel over ouderen (vgl. bijv. Psalm 92: 15,16)?
2. God geeft verlossing en toch worden wij aan het werk gezet? Hoe is de verhouding tussen het actieve en het passieve element in het leven van het geloof (zie Filippensen 2: 12,13)?
3. Hoe komt het dat velen in onze tijd verslappen in het geloof? Wat heeft Mattheüs 24: 13 in dit verband ons te zeggen?
4. Tot welke strijd worden wij vandaag opgeroepen? Hoe zullen wij strijden (Efeze 6: 10-20)?
5. Hoe kunnen we zeker zijn van de overwinning (1 Johannes 5: 4,5)?
6. Hoe vindt u dat een begrafenis moet verlopen? Wat vindt u van crematie?
7. Hoe kan het vandaag voorkomen dat mensen na onze dood tot geestelijk leven komen?

Bijbelstudie N.T.

Gewapend staande blijven

Schriftgedeelte: Efeze 6 : 10–24

Ds. J.C. Schuurman

In deze laatste bijbelstudie een van de bekendste gedeelten uit de Efezebrief. Op een beeldende manier schrijft Paulus over de geestelijke wapenrusting. In het Koninkrijk der Nederlanden kennen we geen dienstplicht meer omdat deze sinds 1997 is opgeschort. Maar in het Koninkrijk der hemelen geldt terdege een dienstplicht. Ieder gemeentelid wordt geroepen om een soldaat van Koning Jezus te zijn. We hebben te maken met een geduchte tegenstander. Om staande te blijven is het beslist noodzakelijk dat we gewapend zijn.

Krachtig in de Heere

Uit het begin van vers 10 blijkt dat Paulus tot een afronding van deze brief komt. Het woordje voorts kunnen we ook vertalen met 'tenslotte' of 'kortom'. Uit het geheel van de brief is gebleken dat de gemeente in een strijdsituatie leeft. Van de heidense omgeving gaat een sterke zuigkracht uit. Vandaar het appèl om weerbaar en *krachtig in de Heere* te zijn, en ook *in de sterkte van Zijn macht*. Laten de gelovigen in Efeze het dus niet verwachten van hun eigen kracht.

En dan komt de *wapenrusting van God* ter sprake. Het is opvallend dat deze voor het grootste deel uit verdedigingswapens bestaat (alleen met het zwaard kun je ook aanvallen). Dat betekent dat de nadruk in Efeze 6 op de verdediging valt. De gemeente wordt niet zozeer aangespoord om te vechten en te overwinnen als wel om *staande te blijven* (dit woord gebruikt Paulus maar liefst vier keer). Het unieke van de strijd van een christen is dat je niet zelf de overwinning behoeft te behalen. Daar zorgt Christus voor. Het komt er voor ons op aan dat we staande blijven. En daar is *heel* Gods uitrusting voor nodig. Alle zes onderdelen.

Let er op dat Paulus in vers 11 schrijft: *doet aan* ... En in vers 13: *neemt aan* ... Het is een opdracht. De wapenrusting is beschikbaar! De wapens zijn door God vervaardigd. Ze worden bovendien door Hem aangereikt. Wee ons als we ze niet aanvaarden en dus ongebruikt laten liggen. Dan zijn we weerloos overgeleverd aan *de listige omleidingen van de duivel*.

Weet u wat zijn naam eigenlijk betekent? 'Die alles door elkaar gooit.' De boze wil maar één ding: dat Gods werk wordt verstoord. Zorgt God voor harmonie – de duivel voor disharmonie. Daartoe maakt hij gebruik van geraffineerde methoden (zoals de grondtaal zegt).

De vijand

Indringend tekent de apostel de tegenstander. We hebben *geen strijd tegen vlees en bloed* te voeren. De vijand is geen mens. Het gaat om een heel persoonlijke strijd in het leven van elke christen. Het Griekse woord voor strijd betekent letterlijk een gevecht van man tegen man. Tegelijk is het binnen de gemeente van Christus ook een gezamenlijke strijd.

De duivel beschikt over een enorme hoeveelheid gevallen engelen. Volgens vers 12 zijn er verschillende 'legerafdelingen': *overheden, machten, geweldhebbers van de wereld en van de duisternis van deze eeuw, en over geestelijke boosheden in de lucht*. We moeten deze machten niet al te concreet willen invullen. Het gaat om het geheel van het rijk van de duisternis. Maar dat neemt niet weg dat de invloed van de boze soms duidelijk zichtbaar wordt in bijvoorbeeld het optreden van een regime dat christenen onderdrukt.

Ondertussen mogen we vanuit 1 : 20 – 22 weten dat al deze machten in principe al overwonnen zijn in de opwekking van Christus. Toch gaan ze nog venijnig te keer. De duivel peinst er niet over om zijn nederlaag toe te geven. Tot aan Jezus' wederkomst zet

hij de strijd onvermoeibaar voort. Hoe zullen we staande blijven als we niet gewapend zijn....?
Daarom herhaalt Paulus in vers 13 het appèl *om de gehele wapenrustig aan te nemen*. Alleen dan is het mogelijk om *weerstand te bieden in de boze dag en alles verricht hebbende staande te blijven*. De boze dag is elke dag waarop de duivel ons belaagt. En naarmate de voleinding nadert, neemt zijn verzet alleen maar toe.

Wapen 1: de gordel

Staat dan, uw lenden omgord hebbende met de waarheid. Een onmisbaar onderdeel. Met behulp van een gordel werd lange kleding omhoog gehouden zodat soldaten zich snel konden bewegen. De gordel staat voor de *waarheid* (vgl. Jes. 11 : 5). Hebben we te denken aan het evangelie dat Gods waarheid bevat? Die betekenis zit ook in het begin van vers 14. Een christen ontvangt bescherming doordat hij uit het evangelie leeft.

Maar er is ook nog een ander aspect. Het lidwoord 'de' ontbreekt in het Grieks, zodat er eigenlijk staat: 'uw lenden omgord hebbende met waarheid'. Dat wil zeggen dat we zelf waarachtig zijn. Door te strijden tegen elke vorm van leugen en onwaarachtigheid worden we door Gods genade oprecht, eerlijk en betrouwbaar (vgl. 4 : 23).

Wapen 2: het harnas

En aangedaan hebbende het borstwapen van de gerechtigheid. Vandaag zouden we denken aan een kogelvrij vest. Het gaat om de bescherming van vitale organen. Het grondwoord luidt thorax (denk aan het thoraxcentrum – een gespecialiseerde hart-/longafdeling – van een Academisch ziekenhuis). Wie tijdens de strijd in de hartstreek wordt geraakt, is direct uitgeschakeld. Het is niet voor niets dat Paulus het harnas verbindt met de *gerechtigheid* (vgl. Jes. 59 : 17).

Het gaat om het hart (!) van het evangelie. Enerzijds de geschonken gerechtigheid van Christus waardoor je voor de heilige en rechtvaardige God kunt bestaan. Anderzijds de gerechtigheid die we doen (een geheiligde levenswandel).

Wapen 3: de schoenen

En de voeten geschoeid hebbende met bereidheid van het evangelie van de vrede. Een militair gaat niet op slippers de strijd in. Belangrijk is goed schoeisel waardoor ook de enkels tegen beschermd worden. Paulus denkt bij de schoenen aan de *bereidheid van het evangelie*.
Opnieuw twee betekenissen. In de eerste plaats hebben we te denken aan de bereidheid om het evangelie door te geven aan anderen. Dat is blijkbaar een wapen in de strijd tegen de duivel. Getuig maar van de vrede met God door Christus. Daar heeft de boze niet van terug.
In de tweede plaats wordt bedoeld dat we stevig in onze schoenen staan op de bodem van het evangelie. Dan worden we niet meegesleurd door allerlei opvattingen. We zijn gefundeerd in het getuigenis van de Schrift. Het kan niet anders of dat geeft vrede!

Wapen 4: het schild

Bovenal (of anders vertaald: bij dit alles) aangenomen hebbende het schild van het geloof.... In de oudheid gebruikte men pijlen waarvan de punt met touw omwonden was. Na in pek te zijn gedoopt werden ze in brand gestoken. Vandaar dat Paulus spreekt van *vurige pijlen*. Om ze te kunnen *uitblussen* werden de huiden, waarmee schilden overtrokken waren, natgemaakt.

De boze heeft heel wat pijlen op zijn boog. Hij kent trouwens onze zwakke plekken. De een is gevoelig voor geld. Een ander vervalt snel in zelfbeklag, terwijl een derde openstaat voor verleidingen op seksueel gebied. En juist op die punten vuurt satan zijn pijlen af. En als je dan niet gewapend bent met het schild van het geloof.....!
Het is een betrouwbaar schild. Niet omdat ons geloof zo sterk is. Arm als we het van ons eigen geloof verwachten. Nee, het schild functioneert alleen omdat het levende geloof zich op de Heere richt. De belofte ligt er dat we al (!) de vurige pijlen van de boze zullen kunnen uitblussen.

Wapen 5: de helm

En neemt de helm der zaligheid. Een helm is

van levensbelang. Het gaat om de bescherming van het hoofd. Paulus citeert opnieuw Jesaja 59 : 17 waar God getekend wordt als de Strijder voor Zijn volk. Ook de gemeente wordt uitgerust met de helm van het heil. Wat betekent dit? Dat we de duivel kunnen weerstaan als we radicaal leven uit het heil dat God in Christus bereidt. Wie het van zijn eigen werken verwacht, heeft het bij voorbaat verloren. Soms wordt in het verkeer (door jongeren op een scooter) of tijdens het werk (in de bouw) de helm afgelaten. Maar dan neem je een onverantwoord groot risico. In de geestelijke strijd is het niet anders. Weiger daarom de helm die God geeft niet.

Wapen 6: het zwaard

En neemt het zwaard van de Geest, hetwelk is Gods Woord. Het enige wapen waarmee ook een aanval kan worden uitgevoerd. Al gaat het hier vermoedelijk om een klein zwaard dat in Paulus' dagen eerder ter verdediging werd gebruikt. Hoe heeft Christus in de woestijn de verzoekingen van de duivel weerstaan? Door het Woord! 'Er staat geschreven!' (Matth. 4 : 1 – 11). Daartoe is het van belang dat we de Schrift kennen en onderzoeken (ook op de mannenvereniging). Paulus noemt niet voor niets de Geest. Hij is het immers Die ons het Woord van God indachtig maakt zodat we het op het juiste moment kunnen hanteren.

Gebed en voorbede

Nauw verbonden met de geestelijke wapenrusting is het gebed. Het kan lijken alsof Paulus in vers 18 een nieuwe zin begint. Maar in de grondtaal loopt de zin door. *Met alle bidding en smeking, biddende te allen tijd in de Geest.* In de schrift vormen waken en bidden een twee-eenheid (Matth. 26 : 41; Luk. 21 : 36). Het geheim van het gebed ligt ten diepste in de Heilige Geest Die ons doet bidden. En dan niet af en toe als het ons uitkomt, maar *met alle gedurigheid* zodat er volhard wordt in het bidden en smeken.

Nadrukkelijk vraagt Paulus aandacht voor de voorbede. *Voor al de heiligen* (= alle gelovigen). Wat is het belangrijk om elkaar biddend te dragen. In het bijzonder broeders en zusters die verdrukt worden.

Daarnaast vraagt de apostel voorbede *voor zichzelf*. Daarbij gaat het niet om zijn eigen belang maar om de voortgang van Gods werk. Met het oog op voorbede voor predikers bevat vers 19 een heldere richtlijn. Bidt dat hun *het Woord gegeven wordt in de opening van hun mond met vrijmoedigheid. Opdat zij de verborgenheid van het Evangelie bekend mogen maken.* De verkondiging van het Woord krijgen we nooit in onze vingers. De Heere zal altijd weer vrijmoedigheid moeten géven zodat het juiste woord op het juiste moment gesproken wordt.

Voor Paulus zelf klemt het verzoek om voorbede des te meer omdat hij *een gezant in een keten* is. Maar hij verlangt er vurig naar dat zijn gevangenschap geen belemmering betekent om vrijmoedig te spreken *zoals het hem betaamt* (vers 20).

Ter afsluiting

We naderen het slot van de Efezebrief. Paulus sluit af met een persoonlijke opmerking over *Tychikus* die hij de *geliefde broeder en getrouwe dienaar in de Heere noemt* (vers 21). Deze medearbeider (vgl. Hand. 20 : 4) moest vermoedelijk de Efezebrief bezorgen. Tevens zou hij wat meer *bekend kunnen maken* over Paulus' omstandigheden. *Daartoe heeft de apostel hem gezonden*, opdat hij in Efeze ook *de harten vertroosten zou* (vers 22).

Merkwaardig is dat de zegen twee keer wordt meegegeven. In vers 23 gaat het om *vrede voor de broeders (en zusters), en liefde met geloof, van de Vader en de Zoon*, terwijl er in vers 24 sprake is van genade voor *allen die onze Heere Jezus Christus liefhebben in onverderfelijkheid* (dat wil zeggen met een liefde die niet aan bederf onderhevig is).

Uitleggers vermoeden dat het laatste vers eigenhandig door Paulus geschreven is (nadat een secretaris al het voorafgaande namens de apostel op papier heeft gezet). In ieder geval eindigt de brief met de genade van Christus. Ik hoop dat we daarvan in de afgelopen winter iets hebben geproefd. Zodat we het allerlaatste woordje van deze indrukwekkende brief van harte overnemen: *Amen.*

Gespreksvragen:

1. Waarin zien we de machten van de duisternis zich manifesteren?
2. Wat heeft het te betekenen dat de wapenrusting vooral uit verdedigingsstukken bestaat? Moet een christen ook wel eens tot de aanval overgaan? Zo ja, wanneer en hoe?
3. Loop samen de zes onderdelen nog eens langs. Welk wapen spreekt u vooral aan, en waarom?
4. Wat is het belang van de voorbede? Als we het 'voor al de heiligen' nader invullen, aan wie denken we dan?
5. In hoeverre leeft bij ons het gebed voor de dienaren van het Woord? Overweeg wat Paulus in vers 19 precies vraagt. Wat wordt er bedoeld met 'de verborgenheid van het Evangelie'?
6. Kunt u aan het einde van deze serie bijbelstudies aangeven wat u vooral geleerd hebt van de brief aan de Efeziërs?

Van de voorzitter...

DS. W. WESTLAND

Bijbelstudies

In dit nummer vindt u de laatste Bijbelstudies over de profeet Elisa en de Brief aan de Efeze. We willen ds. Lammers en ds. Schuurman van harte bedanken voor hun inzet, en wat zij ons in deze Bijbelstudies hebben mee gegeven uit het Woord van God. Zoals reeds in Gouda is meegedeeld, gaan we nu beginnen met 2 nieuwe series. Ds. E. de Mots wil met ons luisteren naar het Spreukenboek. Ds. J. Muller bespreekt de brief aan de Hebreeën. We wensen hen het licht en de leiding van de Heilige Geest, en we zien al weer uit naar het nieuwe seizoen.

Geloofsbelijdenis

In de reeks over de Ned. Geloofsbelijdenis zijn we toegekomen aan het laatste artikel: over de Wederkomst van Christus (art. 37). Daarna willen we luisteren naar de Apostolische Geloofsbelijdenis. De artikelen worden om de beurt verzorgd door de predikanten van het hoofdbestuur. Elke Geloofsbelijdenis heeft 3 accenten: a) tot onderwijs van de gemeente, b) om de dwaalleer te weerleggen, c) het getuigenis naar buiten. Zo blijft ook deze oudste geloofsbelijdenis van de kerk vandaag voor ons actueel.

Gouda

Elders in dit blad vindt u een verslag van de Huishoudelijke Vergadering in Gouda op jl. 18 april. Mijn indruk van deze middag was positief. Het is fijn om elkaar weer te ontmoeten. De huishoudelijke zaken konden vlot worden afgehandeld. De opmerkingen, o.a. over de website, zijn inmiddels besproken in de bestuursvergadering. We danken u ook voor het vertrouwen, dat u via de verkiezingen aan het bestuur hebt gegeven. Het referaat van ds. De Mots over de tijd waarin wij leven, maakte heel wat los. Er volgde een levendige bespreking, die tenslotte om de tijd moest worden afgebroken. Na deze landelijke vergadering leven we nu weer naar de Bondsdag, D.V. in oktober.

Bondsdag

Deze keer valt de Bondsdag op D.V. 31 oktober: Hervormingsdag. Daarom was het niet moeilijk om een thema voor deze dag te vinden: „Reformatie nu!" In de morgenvergadering zal drs. J. Westland uit Houten spreken over: Luther en wij. In de middagvergadering spreekt prof. dr. W. Verboom over: Calvijn en wij! We wensen hen Gods zegen toe bij de voorbereiding van hun referaat.

Zomer 2009

Dit nummer verschijnt voor de maanden juni en juli: de zomerperiode. Het verenigingswerk ligt stil. Fijn, om er op een mooie dag op uit te trekken en te genieten van Gods prachtige schepping. Maar op een regenachtige dag is het goed om een boek te pakken, om je te verdiepen in een leerzaam onderwerp. Dit jaar zijn er in verband met 500 jaar Calvijn, een aantal mooie boeken verschenen over deze Reformator. Ook is er in de Grote Kerk te Dordrecht een permanente expositie over Calvijn. Interessant om te bezoeken, en dan nog wat verder rond te kijken in deze mooie oude stad, die vooral bekend geworden is door de Dordtse Synode van 1618/19. Ik wens u een goede zomerperiode, zodat we uitgerust weer mogen beginnen met het winterwerk.

Tenslotte

Een hartelijke groet aan u allen, mede namens de andere bestuursleden.

In the picture

Ds. P.J. Teeuw

Opvoedingsproblemen

Op de mannenverenigingen zitten veel vaders. Vaders met veel ervaring, bij wie de kinderen al de deur uit zijn. Maar gelukkig ook jonge vaders, die nog midden in de kinderen zitten. Als vader (en moeder) sta je dan voor de taak om de kinderen, die de Heere gegeven heeft op te voeden, zoals al op de trouwdag vanuit ons formulier gehoord wordt, in de vreze des Heeren.
Nu is opvoeden de eeuwen door niet de gemakkelijkste taak geweest. Maar het viel me op, dat juist in onze tijd, veel over opvoedingsproblemen geschreven wordt. In korte tijd werd er in de krant het één en ander over de opvoedingsproblematiek in onze gezinnen geschreven.

Voorbeelden

Zo heeft de Rotterdamse wethouder Geluk (CDA) het plan opgevat om ouders met het komende schooljaar een contract te laten ondertekenen over de opvoeding van een kind. Er gaat teveel mis tussen school en ouders. Ouders moeten weten wat de school van hen verwacht en andersom. Geluk wil bijvoorbeeld in het contract vastleggen, dat ouders op school onderling Nederlands moeten spreken, dat kinderen Nederlandse programma's kijken of gezonde traktaties krijgen. Geluk heeft negen punten opgesteld om de opvoeding te verbeteren. Waarvan het contract er één is. De actiepunten zijn tot stand gekomen na een reeks opvoedingsdebatten in Rotterdam tussen ouders en leerkrachten. Geluk wil dat er duidelijke opvoedingsregels zijn, waaraan ouders en scholen zich hebben te houden.

Niet veel later was er in dezelfde krant te

lezen: 'Er is grote behoefte aan laagdrempelige opvoedingsondersteuning voor reformatorische ouders en pubers'. Dat was de conclusie van het expertisecentrum voor jeugd, samenleving en opvoeding (JSO) uit Gouda. Veertien avonden had dit centrum belegd over het thema 'opvoeding' op drie reformatorische scholengemeenschappen, in samenwerking met Driestar educatief. De avonden werden gehouden van juli 2006 tot december 2008. In totaal waren er 2200 ouders gekomen, ruim twee keer zoveel als werd verwacht. Heel positief werd genoemd het uitwisselen van elkaars ervaring. Vooral de thema's: structuur en regels, waarden en normen, alcohol en drugs, pesten en omgaan met andere culturen, werden als belangrijk gezien. De ouders vinden het heel belangrijk om op deze wijze steun bij de opvoeding van hun kinderen te ervaren.

Weer later stond er opnieuw een artikel in de krant over opvoedingsondersteuning. Nu vanuit de rechterflank van de gereformeerde gezindte, namelijk vanuit het Ds. G.H. Kerstenonderwijscentrum (KOC). Het artikel was een neerslag van een gesprek met twee coördinatoren van dit centrum. Het KOC heeft pas elf pedagogische werkers benoemd, die zich gaan bezighouden met opvoedingsondersteuning. Men neemt een duidelijke verschuiving waar. Waren vroeger de vragen over leerproblemen het belangrijkst, nu steeds meer de vragen over gedragsproblemen. Ook deze coördinatoren wijzen erop, dat er altijd opvoedingsproblemen geweest zijn, maar dat de toename ervan niet losstaat van de tijdgeest. Veel jonge ouders zijn onzeker, de tijd is drukker geworden, veel moeders werken, kinderen krijgen veel informatie over zich heen en krijgen heel veel prikkels te verwerken. Belangrijk is, dat ouders dit beseffen en inzicht krijgen in gedragsproblemen. Het is de taak van de pedagogische werkers hen hierbij te helpen. Helaas maken ze het mee, dat vaders de opvoeding aan de moeders overlaten. Dan is er meer aan de hand. Vaders moeten energie steken in de opvoeding. Dat opvoedingsproblemen meer voorkomen in grote gezinnen dan in kleine is niet hun ervaring. Het tegendeel soms.

Conclusie: opvoedingsproblemen zijn er in Rotterdam, maar ook in onze gezindte. Veel ouders hebben behoefte aan ondersteuning. Ook vanuit 'onze bonden' wordt er aandacht aan geschonken. Maar misschien is het goed, dat er aan dit onderwerp ook op de mannenvereniging aandacht geschonken kan worden, waar jonge vaders en oude(re) en hopelijk wijze vaders elkaar kunnen ontmoeten en elkaar tot steun kunnen zijn.

Met Verlangen

Artikel 37 Ned. Geloofsbelijdenis

Ds. W. Westland

Over de Wederkomst

We zijn toe gekomen aan het laatste artikel van onze Ned. Geloofsbelijdenis. Er valt direct iets op: Guido de Brès is begonnen bij God. Nu eindigt hij ook bij God. Artikel 37 wijst naar de Wederkomst van Christus. Daar wordt in onze dagen heel wat over nagedacht. Juist omdat we de voortekenen van Zijn komst zo duidelijk zien in het wereldgebeuren. Allerlei secten en stromingen houden zich er mee bezig, en ze laten ons soms de meest wonderlijke dingen horen. Daar doet artikel 37 niet aan mee. Ze roept ons weg van al die toekomstvoorspellingen, en brengt ons bij het Woord van God. Wat zegt de Bijbel over de laatste dingen?

Hoe Hij komt

De Bijbel zegt duidelijk, dat Christus in grote heerlijkheid terugkomt. Als Rechter over levenden en doden. Want de Vader heeft het oordeel overgegeven aan de Zoon (zie Joh. 5 : 22). Artikel 37 noemt ook de tijd van Christus' komst. Neen, niet de dag en het uur worden genoemd. Dat weet immers niemand,

en dat roept ons tot waakzaamheid. Maar Hij komt ook niet op een willekeurig moment. Nee, het is de tijd, door God verordend. In het wereldgebeuren loopt het de Heere niet uit de hand. Alles gaat volgens zijn plan. De Heere Jezus komt terug, wanneer al de uitverkorenen zijn toegebracht. Dat roept ons om getrouw bezig te zijn in de verkondiging van Gods Woord. En ook trouw bezig te blijven in het werk van zending en evangelisatie. Want er moeten nog steeds mensen tot Christus gebracht worden.

Artikel 37 zegt ook, hóe de Heere Jezus terugkomt. Op dezelfde wijze als bij Zijn hemelvaart: Lichamelijk, zichtbaar, vanuit de wolken. Alle verhulling valt weg. Elk oog zal Hem zien,

Hij komt als Rechter voor levenden en doden, terwijl Hij deze oude wereld in vuur en vlam zet om haar te zuiveren. De Heere wil Zijn schepping terug, zoals Hij het heeft bedoeld. Nu zucht de ganse schepping om der zonden wil (Rom. 8 : 22). Maar zoals het goud door vuur gezuiverd wordt, zo zal de Heere het ook doen met Zijn schepping: zie Ik maak alle dingen (als) nieuw!

Het doel van Zijn komst

Met Openbaring 20 wijst onze Geloofsbelijdenis nu naar de rechterstoel van Christus. Iedereen zal daar verschijnen, ook al zijn we reeds lang overleden. En dan worden de boeken geopend. Dit beeld wordt gebruikt om duidelijk te maken, dat alles openbaar komt. We kunnen denken aan het boek van Gods alwetendheid. En aan het boek van Gods wet, waaraan ons leven wordt getoetst. En dan zal het boek van mijn geweten er mee in moeten stemmen, en de Heere helemaal gelijk geven in Zijn oordeel. Dan zal ik moeten zeggen: in Hem is geen onrecht.

Het goede en het kwade komt aan het licht. Artikel 37 noemt eerst het goede. Neen, door onze goede werken kunnen wij onze zaligheid niet verdienen. Maar het is niet tevergeefs, als wij op aarde het goede gedaan hebben. God zal het kronen met Zijn genade.

Maar ook het kwade komt openbaar: ieder ijdel woord, alle huichelarij, en dan ook alle tiranie en geweld tegen Gods kerk. God zal het kwade straffen. Wie Christus verworpen heeft, zal met lichaam en ziel voor eeuwig omkomen in de hel.

Schrik en troost

Artikel 37 laat ook zien, wat de gedachte aan de Wederkomst teweeg brengt. Dit oordeel is vol schrik en angstaanjagend voor de goddelozen. Er zal immers geen verontschuldiging zijn. Want God heeft de mens goed geschapen. Naar Zijn beeld. En wij hebben zelf voor de zonde gekozen. We hebben zelf de Heere verlaten. En daarom blijft er een eeuwige wroeging over: had ik maar... Wat is het daarom nodig om de Heere Jezus te zoeken tot ons behoud. Nu is er nog de tijd. Daarom: heden zo gij Zijn stem hoort, verhard u niet, maar laat u leiden.

Dan mag u ontdekken, dat deze Rechter uw Redder wil zijn. Hij is veroordeeld door de rechter Pontius Pilatus, opdat allen, die in Hem geloven, voor de hemelse Rechterstoel vrij gesproken zouden worden. Dan mag u ontdekken, dat er nog een ander Boek is: het Boek des levens, des Lams (zie Openb. 21 : 27). Ook dat boek wordt geopend in het gericht van God. In het boek des Levens staat de naam van het Lam, de Heere Jezus, bovenaan. En daaronder allen, die bij de Heere Jezus als het Lam leerden schuilen.

Dan mag de gedachte aan de Wederkomst vol troost zijn. Er wacht immers een volkomen verlossing. Verlossing van de zonde. Niet meer kunnen zondigen en niet meer willen zondigen. Eeuwige blijdschap en vreugde in God.

Dan zal God ook recht doen aan Zijn kerk. Hun onnozelheid - een oud woord voor onschuld - zal openbaar komen, en ze zullen de wraak van God zien op de goddelozen. Dit lijkt wat wraakzuchtig, maar dan moeten we bedenken in welke tijd deze woorden zijn geschreven. We ruiken als het ware de rooklucht van de brandstapels. Rond 1561 werden de Protestanten heftig beschuldigd van oproer en ongehoorzaamheid. En zo is het dikwijls gegaan in de kerkgeschiedenis. Maar eenmaal zal God recht doen aan zijn kerk. En daarin zal Zijn Naam de eer krijgen.

Gekroond met heerlijkheid

Artikel 37 eindigt heel positief. Gods kinderen worden gekroond met heerlijkheid en eer. De Zoon van God zal hun naam belijden voor zijn Vader. De Heere Jezus zal het zeggen: Zie Vader, hier zijn ze, die Gij Mij gegeven hebt. Ik heb ze gekocht met Mijn dierbaar bloed.

Neem ze tot U in de eeuwige heerlijkheid. De Bijbel beschrijft dat in verschillende beelden: Ze zullen voor de troon staan met palmtakken in hun handen, de kroon des levens op het hoofd, en het witte kleed van Zijn gerechtigheid om de schouders. Ze zullen wandelen op de straten van goud. Eten van de Boom des Levens en drinken uit de stroom van levend water, klaar als kristal. En de Heere zal hen wezen tot een eeuwig Licht. Het zal een heerlijkheid zijn, die nooit in het hart van een mens is opgekommen, die wij nooit konden bedenken.

Daarom verwachten wij die dag met een sterk verlangen. Om ten volle te genieten de beloften van God. Wat God om Christus' wil ons beloofd heeft, zal Hij volkomen vervullen. Hier op aarde is het alles nog ten dele. Maar dan zal God alles zijn in allen. (zie 1 Corinthe 15 : 28).
De vraag blijft over: is er ook bij u en jou dat verlangen? Of hebben we genoeg aan het leven hier en nu? Wat is het verdrietig, wanneer de Bruid niet verlangt naar haar Bruidegom. Daarom schudt artikel 37 u wakker, als u in slaap gedommeld bent. En bidt dan de Heilige Geest, dat Hij ook bij u dat verlangen wekt en levendig houdt. Een verlangen, niet alleen naar de zaligheid, maar naar de Zaligmaker zelf. Om altijd bij de Heere te zijn. Zoals ik dat lees in de laatste verzen van de Bijbel: En de Geest en de bruid zeggen: Kom! Samen verlangen ze naar de komst van Christus. „En die het hoort zegge: Kom, ja kom Heere Jezus". En dan klinkt het antwoord van de hemel, het antwoord van Christus: „Ja, Ik kom haastig!"

Gespreksvragen:

1. Welke voortekenen van de Wederkomst kunt u noemen? Waarom geeft de Heere deze voortekenen?
2. Wat kunt u zeggen over de tijd, de plaats en de wijze, waarop Christus terugkomt?
3. Is er bij ons een sterk verlangen naar de Wederkomst? Waarom wel of waarom niet?
4. Christus komt als Rechter. Waarom brengt dit schrik en waarom geeft dit troost?
5. Christus komt onverwachts terug. Wat betekent dat voor de praktijk van ons leven?

Verslag van de Huishoudelijke Vergadering

DIRK M. POST

Op zaterdag 18 april werd de jaarlijkse Huishoudelijke Vergadering van onze Hervormde Mannenbond gehouden in de aula van de Hogeschool de "Driestar Educatief" aan de Burg. Jamessingel te Gouda. Even na 14.00 uur opent de voorzitter, ds. W. Westland, deze bijeenkomst met een woord van hartelijk welkom aan de afgevaardigden van 60 verenigingen. Men is gekomen uit alle windstreken van ons land van Arnemuiden tot Rouveen en van Monster tot Vriezenveen. De aula is gevuld met ongeveer 130 personen. Enkele verenigingen hebben bericht van verhindering gezonden: Giessendam-Hardinxveld, 't Harde, Hoge Hexel, Gorinchem, Hierden, Kootwijkerbroek, Oudewater, Stedum en Wierden. Het hoofdbestuurslid, ds. A.D. Goijert, is afwezig in verband met zijn 40-jarig huwelijksjubileum en ook ds. J.A.C. Olie (kandidaat-bestuursverkiezing) wegens ambtelijke werkzaamheden.

We zingen Psalm 30 : 1 en 3, daarna gaat de voorzitter voor in gebed. De Schriftlezing is 2 Timotheüs 3 : 10-17. Het openingswoord is n.a.v. vers 16a: "Al de Schrift is van God ingegeven..." met als thema: "Heel de Bij-

bel!" De voorzitter zegt o.a.: "De Bijbel, niet de Koran. Maar dan heel de Schrift van Genesis 1 tot Openbaring 22. In dit herdenkingsjaar van Calvijn noemen we ook de uitspraak van Calvijn: De Schrift is een Schat. Maar het is ook het jaar van Darwin, deze schuift de Bijbel aan de kant", aldus de voorzitter. Het openingswoord is in ons blad volledig opgenomen. Hierna zingen we Psalm 119 : 25 : Gedenk aan 't woord, gesproken tot Uw knecht.

Hierna is onze secretaris, ds. J. van Dijk, aan het woord. Hij stelt het jaarverslag aan de orde, licht er enkele punten uit. O.a. de Jubileumbondsdag, de gehouden themadagen, de ronde langs de plaatselijke besturen, de Hervormde Vaan en de gestarte website van onze Mannenbond. Een tweetal verenigingen heeft zich aangesloten bij onze bond: De M.V. "Onderzoekt de Schriften" te Emst en de M.V. "Deo Gratia" te Zetten. Het gehele verslag is reeds opgenomen in het april/meinummer van onze periodiek. Een enkele vraag wordt gesteld over het niet parallel lopen van het jaarverslag van de secretaris en de exploitatierekening van de penningmeester. Eén der afgevaardigden vindt het een omissie dat de datum van de Jubileumbondsdag niet in het verslag wordt genoemd.

Onze penningmeester, dhr. C. Oosterom, geeft hierna een toelichting bij de afgedrukte exploitatierekening 2008. Vooraf brengt hij een kleine correctie aan onder het kopje "Baten", n.l. bij referaten en insignes, hier is het minteken weggevallen voor het bedrag € 1123,-. De exploitatierekening 2008 is helaas afgesloten met een nadelig saldo van € 797,-. Dit komt o.a. door het gratis uitdelen van het referatenboekje op de laatste bondsdag aan iedere bezoeker. De penningmeester deelt mee dat een contributieverhoging niet noodzakelijk is in 2009. Er is nog een vermogen van ruim € 31.000,-. Ook op deze vergadering wordt weer het voorstel naar voren gebracht om ons blad, voor alle leden, gebundeld te zenden naar de plaatselijke secretaris. Dit is inderdaad kostenbesparend, maar in de praktijk blijkt dit niet goed te verlopen. Reeds eerder is deze zaak in het hoofdbestuur besproken. Op de vraag, wie is de eigenaar van het Bondsbureau, antwoordt dhr. C. Oosterom: Het Bondsbureau wordt beheerd door een stichting waarin de Hervormde Zondagsscholenbond, de Hervormde Vrouwenbond en onze Mannenbond participeren. Elke participant heeft naar verhouding een aandeel in de waarde van het pand.

Dhr. G.J. Heykamp, penningmeester van de M.V. "Boaz" te Veenendaal, brengt namens de kascontrolecommissie mondeling verslag uit. Er zijn geen onregelmatigheden in de financiële administratie gevonden. Hij stelt voor het bestuur, met name de penningmeester te dechargeren. De kascontrolecommissie wordt bedankt voor haar werk en de nieuwe commissie wordt benoemd.

Voor het jaar 2009 zal de commissie bestaan uit afgevaardigden van de "Hervormde Mannenvereniging Veenendaal West" en van de M.V. "Onderzoekt de Schriften" te Ederveen.

Bij het agendapunt "mededelingen" worden de scribenten vermeld voor de Bijbelstudies voor het volgende seizoen 2009-2010. Het hoofdbestuurslid ds. E. de Mots behandelt gedeelten uit het boek Spreuken en ds. J. Muller te Zetten de brief aan de Hebreeën.

Vervolgens maakt de voorzitter de uitslag van de bestuursverkiezing bekend. Er werden 166 stemmen uitgebracht. De aftredende en herkiesbare bestuursleden ds. J.P. Nap (166 st.), dhr. C. Oosterom (154 st.) en dhr. M. Post (162 st.) werden met ruime meerderheid gekozen en namen hun benoeming aan.

Hierna houdt ds. E. de Mots zijn referaat: "Leven in de laatste dagen: blijf (e)ribij!" Uitgangspunt is 2 Timotheüs 3 : 1-9 en 4:1-5. In dit gedeelte behandelt Paulus vooral twee aspecten: De levenswandel in die tijd en de bedreiging van de leer. Ter afsluiting wordt gezongen Psalm 56 : 5. Inmiddels wordt er gecollecteerd. De collecte brengt € 469,25 op.

Na de pauze volgt de bespreking. In de discussie worden o.a. de volgende vragen gesteld: Wat is de opdracht van de kerk in de laatste dagen? Wanneer zijn de laatste dagen ingegaan? Zijn onze dagen niet te vergelijken met de dagen waarin Noach en Lot leefden? De Islam! Is deze godsdienst niet een grote bedreiging? Kunnen we spreken van de antichrist? De onderlinge verdeeldheid binnen de kerken is toch een grote aanklacht. Moeten we soms naar elkaar toegeslagen worden? Waar zijn de leesbare brieven in deze tijd? Het was een goede, leerzame bespreking met duidelijke antwoorden.

In de rondvraag worden verscheidene zaken/vragen naar voren gebracht o.a. over onze

website. Deze Huishoudelijke Vergadering staat er niet op vermeld, wel 4 onderwerpen uit 2008. Er moeten meer actuele mededelingen op de website vermeld worden. Er wordt een opmerking gemaakt over de geluidskwaliteit van de laatste Bondsdag, binnen het hoofdbestuur is daar al over gesproken. In de huidige statuten wordt niet gesproken over de leeftijdsgrens van aftreden en niet meer herkiesbaar zijn van de hoofdbestuursleden, ook niet hoe vaak zij herkiesbaar zijn. Moet daar niet eens aandacht aan besteed worden? Dit belemmert jonge bestuursleden aan te treden. Kunnen de Bijbelstudies niet starten in het april - meinummer van ons blad dan loopt het meer parallel met het vergaderseizoen? Wanneer worden de Bijbelstudies op de website geplaatst? De bondsinsignes van de overleden leden van de plaatselijke vereniging blijven het eigendom van de familie. Een juridische vraag wordt gesteld over de af te leggen verantwoording van de vereniging, aan wie?

De 2e voorzitter, ds. J.P. Nap, sluit deze 56e Huishoudelijke Vergadering (de eerste was in 1953) aan de hand van Openbaring 2 : 8-11. Hij wijst op de woorden: "Die dood geweest is en weder levend is geworden." Na het dankgebed zingen we Psalm 21 : 5. Hierna sluit de voorzitter deze goedbezochte vergadering, wenst allen een goede zondag en wel thuis.
De volgende Huishoudelijke Vergadering is D.V. 10 april 2010 te Gouda.

Organisatienieuws

Wijzigingen adresboekje 2008

De volgende wijzigingen hebben plaatsgevonden:
1) De MV "Elim" te Werkendam (blz. 7) heeft een nieuwe secretaris: dhr. T. van Vuuren, Sportlaan 50, 4251 GD Werkendam.
2) De MV "Berea" te Wapenveld (blz. 16) heeft een nieuwe secretaris: dhr. E.S. Boer, Kerkstraat 27, 8191 LT Wapenveld.
3) De MV "Sola Scriptura" te Kamerik (blz. 26) heeft een nieuwe penningmeester: dhr. N. Hilgeman, Burg de Kockstraat 8, 3471 CW Kamerik.
4) De secretaris van de MV "Bewaar het pand u toebetrouwd" te Waarder (blz. 13) is verhuisd en zijn nieuwe adres is: A. Boogert, Burgemeester Doormanstraat 30f, 3465 KE Driebruggen.
5) De MV "Schrift en Belijdenis" te Bolnes (blz. 19) heeft een nieuwe penningmeester: dhr. L. van 't Zelfde, Spuistraat 385, 2987 TP Ridderkerk.
6) De MV "Samuel" te IJzendoorn (blz. 26) heeft een nieuwe secretaris: dhr. N. Noom, Waalbandijk 4, 4054 MG Echteld.

Met vriendelijke dank
voor uw medewerking,
Ds J van Dijk, secr
e-mail: ds.j.vandijk@hetnet.nl.

Middagsamenkomst

Uitgaande van de streek Nunspeet van de Ned. Herv. Mannenvereniging op en G.G. op D.V. 1 juli 2009 in de Herv. Maranathakerk op 't Loo (gem. Oldebroek)
Aanvang 14.00 uur (vanaf 13.45 uur samenzang) *Thema: "De heiliging van het leven"*
Sprekers: Ds. P. Vermeer te Wilsum (Duitsland) *"Oproep tot de heiliging"* en Ds. A.A.F. van de Weg te Soest *"Praktijk van de heiliging"*.

Boekbesprekingen

Prof. dr. M.J. Paul: "**Occulte machten en bevrijding.**" Uitgeverij: Groen, Heerenveen. Paperback, 157 pagina's. Prijs € 14,95.

In deze vierde uitgave van de serie Studium Generale (van Driestar Educatief) geeft dr. Paul aan met welke machten wij te maken hebben. Hij verantwoordt deze uitgave door mee te delen dat studenten aan de Christelijke Hogeschool te Ede voorlichting over allerlei occulte verschijnselen vroegen. Met tal van voorbeelden toont de schrijver aan op welke terreinen we allemaal te maken hebben met occulte invloeden. Hij laat mensen aan het woord die aan den lijve hebben ondervonden hoe verschrikkelijk de boze (die er

achter zit) tekeer gaat in hun leven. Ook meer dan eens hoe zij bevrijding hebben gevonden. De vraag wordt beantwoord of je demonen mag uitdrijven en hoe dit dient te geschieden. Dr. Paul laat zien welke gevaren kleven aan occulte geneeswijzen, wat kenmerken zijn van occulte belasting en hoe je er van af kunt komen. Het licht valt op artsen en hun methoden, op psychiaters en hun werk en op maatschappelijke werkers. We komen in dit boek in aanraking met vervloekingen en verbreking ervan en in het slot van het boek ontvangen we een keurig alfabetisch overzicht van begrippen en symbolen, afgesloten met een verwijslijst naar adressen om hulp te ontvangen. Een keurige, ook in menig opzicht ontdekkende uitgave.

M.P.

Jos Douma: **"Op weg naar Pasen"**. Uitgeverij: Kok, Kampen. Gebonden, 70 pagina's. Prijs € 11,25.

Het boekje heeft als ondertitel "Jezus ontdekken in de 40dagentijd." De weken voor Pasen noemen velen, met de schrijver, de veertigdagentijd. Men begint te tellen vanaf Aswoensdag tot en met de zesde zondag voor Pasen, omvattende zesmaal zes dagen. De auteur wil voor deze periode van "bezinning, verootmoediging en stille verwondering", dit boekje aanreiken.
Of hij daarin geslaagd is, beoordele de lezer zelf. Voor elke dag een schriftlezing, een korte meditatie van ongeveer 10 regels over een kerntekst (uit een moderne Bijbelvertaling), afgerond met één gebedszin. De auteur schrijft vlot en begrijpend, inhoudelijk is het niet sterk en niet altijd naar onze gereformeerde belijdenis. Een citaat uit het boekje: "We mogen vol ijver ons richten op het doen van het goede, het ware en het schone. Dat is Gods verlangen: een prachtig volk, een stralende bruid, een liefdevolle gemeenschap voor zijn glorie."

M.P.

Steven Lawson, **"Calvijn als prediker"**. Uitgeverij De Groot Goudriaan, Kampen, 2008, 156 blz. Prijs € 17,50.

Steven Lawson is predikant te Mobile, Alabama en maakt deel uit van het bestuur van Reformed Theological Seminary. Hij zet zich in voor oriëntatie op en studie van de gereformeerde erfenis. In dit Calvijn-jaar verschijnt dit boek, waarin diverse aspecten van de prediking van Calvijn worden beschreven. Eerst geeft Lawson een korte beschrijving van Calvijns leven en erfenis. Vervolgens komen aan de orde: de plaats van de prediking, de voorbereiding door de prediker, de verklaring van de tekst, de overdracht van de boodschap, de toepassing van de waarheid en de afronding van de preek. Hoewel het boek een typisch Amerikaans karakter draagt, zijn we het eens met de conclusie. Hierin spreekt Lawson de wens uit dat er vandaag opnieuw Calvijns moeten komen. Was de georganiseerde kerk aan het begin van Calvijns dagen in geestelijk opzicht op een dieptepunt, zo is het in onze tijd weer. Als we naar de buitenkant kijken, lijkt alles te bloeien, maar hierdoor wordt de ware toestand van binnen verborgen gehouden. Wat moeten wij doen? Er zijn geen nieuwe oplossingen voor oude problemen. We moeten terug naar de oude paden. We moeten terug naar een Bijbelse prediking. Als we terugkeren naar een prediking die naar het Woord is, tot eer van God, Christus in het middelpunt plaatst en door de Geest bekrachtigd wordt, is er vandaag een nieuwe reformatie te verwachten.

Ds. J.H. Lammers

Michiel Bakker, Frank van de Beek, Richard Donk, Arie de Heer.
Thuis in het Beloofde Land. Vijftien Joden over hun terugkeer naar Israël. Uitgeverij: De Banier, Bunnik, 2008, 160 blz. Prijs: € 24,95.

Een indrukwekkend boek. Het leent zich niet voor een uitgebreide bespreking. Het is namelijk een boek met vijftien verschillende verhalen, afgewisseld met kleurige fotoreportages. Vijftien Joden vertellen van hun betrokkenheid op Israël. Zij zijn afkomstig uit heel de wereld: van Nederland tot Ethopie en van België tot Iran. Elk met zijn of haar eigen accenten. Een ding hebben de verhalen echter gemeen: de nauwelijks te typeren aantrekkingskracht van Israël als land en volk. Een mysterie; dat blijft bij na lezing van dit boek.

De laatste die aan het woord komt is dr. M. van Campen. Door zijn verhaal klinkt hoop en verwachting. Een citaat ter afsluiting van deze recensie: 'Er is voor het aanbreken van de jongste dag nog een zegenrijke periode, een lichtplek in de donkere geschiedenis te verwachten.'

Ds. E. de Mots

Drs. W.Chr. Hovius, **De maan bij nacht; en: Lichtende sterren**, Uitg. De Banier 2008 en 2009, 55 en 57 blz. Prijs € 7,90.

In het eerste boekje vindt men vijf meditaties over de maan en in het tweede over de sterren. Er is ook nog een deeltje over de zon. Fijnzinnige boekjes in klein formaat, waardoor ze ook gemakkelijk als klein cadeautje gegeven kunnen worden. De inhoud is zoals we van de auteur gewend zijn: exegetisch verantwoord en met een woord van toepassing. Over de maan komen o.a. aan de orde Ps. 8:4 en 5, en Ps. 89:38a. Over de sterren o.a. Gen. 15:5 en Judas: 13.
Neem en lees en geef.

Ds. J.P. Nap

"De kerk in het midden", uitgave van het Reformatorisch Dagblad in samenwerking met Uitgeverij "de Banier". 234 blz. Prijs € 18,95.

Dit is een fotojaarboek van de gereformeerde gezindte, wat samengesteld is door A. Groothedde en C.S.L. Janse. Het boek geeft een beeld van het kerkelijke, maatschappelijke en politieke leven van de gereformeerde gezindte in het jaar 2008. Heel veel dingen passeren de revue: kerkelijke synode's, de verhouding met het volk Israël, zendingsdagen, evangelisatiewerk, jeugdwerk, recreatie en sport, de Bond tegen het vloeken, zondagsrust, het politiek getuigenis, enz. Het boek is bedoeld om terug te blikken en om een les te leren, zoals in het voorwoord staat: "wat nu is, is reeds geweest en het heden valt vaak te verklaren uit het verleden". Van harte aanbevolen!

J. van Dijk

"De Ergernis van het Kruis", uitgave van Uitgeverij "de Banier". 260 blz. Prijs € 17,90.

In dit boek gaat het over de verzoening tussen God en mensen. Het is geschreven door dr. Paul Wells en uit het Engels vertaald door Liesbeth Goedbloed. In dit boek gaat dr Wells in op de hedendaagse opvattingen over de verzoening tussen God en mensen en daar stelt hij tegenover de verzoening door het Kruis van Christus. Hij gaat in op wat het de Heere Jezus Christus gekost heeft om zondaren met God te verzoenen en wat wij noemen: verzoening door voldoening. Ook gaat dr. Wells in op de wijze, waarop de verzoening met God door zondaren ontvangen en beleefd wordt: uit genade. Lees het met zegen!

J. van Dijk

"Bijbelse sudoku's, voor starters en kenners"
Je Bijbelkennis testen en tegelijk je favoriete puzzel maken. Dat kan nu met dit unieke boekje. Raad het versnummer, vul het in in het schema en daarna kun je de puzzel als een gewone sudoku afmaken.
Er zijn sudoku's op drie niveaus: gemakkelijk, gemiddeld en moeilijk. De teksten zijn uit de NBV. Mogelijk zijn er onder onze mannen fervente puzzelaars en is dit net wat voor hen. Leuk en leerzaam.
Uitgegeven bij Jongbloed/NBG. Prijs € 9,95. Paperback van 260 blz.

A.D.G.

Een hand boven je hoofd.
De ondertitel van dit door ds. J. Westland uit Houten geschreven boekje is: Over zegenen in leer en leven. Het is een deeltje uit de inmiddels wel bekende Artiosreeks. Deze publicaties willen dienstbaar zijn aan de toerusting van uit de Bijbel. Artios betekent compleet toegerust. In dit geval dus over de zegen

en het zegenen. Vragen die in dit boek aan de orde komen zijn bijv.: Is de zegen voorbehouden aan ambtsdragers? Wat betekent het als mensen elkaar Gods zegen toewensen? Wat gebeurt er met een bruidspaar dat de zegen ontvangt?
Wat betekent het als gelovigen de Heere zegenen?
Het boek telt 118 blz. en kost € 12,50. We willen het hartelijk bij u ter bestudering aanbevelen.

A.D.G.

Overlijdensberichten

Met droefheid geven wij u kennis van het overlijden van ons trouw en meelevend lid

J. ARENDSHORST

in de leeftijd van 88 jaar.

Wij gedenken in dankbaarheid zijn betrokkenheid bij onze vereniging, en zijn inbreng tijdens de verenigingsavonden.
De Heere vertrooste zijn kinderen en kleinkinderen en achterkleinkinderen vanuit Zijn Woord, wat uw vader en opa zo lief had.

Bestuur en leden van de
mannenvereniging
„De Heere is mijn Kracht"

Putten, mei 2009.

„Mijn genade is u genoeg"

Op 28 april 2009 is onverwachts van ons heengegaan ons erelid

JOOST OVERBEEKE

in de gezegende leeftijd van 90 jaar.

Hij was sinds de oprichting van onze vereniging lid en de laatste jaren erelid.

De HEERE vertrooste zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen.

Bestuur en leden van de
mannenvereniging
„Tot de wet en de getuigenis"

Tholen, april 2009.

„Eenvoudigen wil God steeds gadeslaan"

Met droefheid delen wij u mede dat de Heere na een ernstig ziekbed uit ons midden heeft weggenomen ons trouw en meelevend lid

MARIUS NIEUWKOOP

op de leeftijd van 67 jaar.

De Heere sterke en vertrooste zijn vrouw, kinderen en allen die hem lief en dierbaar waren.

Bestuur en leden van de
mannenvereniging „Filologus"

's-Gravelduin en Vrijhoeve Capelle, mei 2009.

„En nu, wat verwacht ik, O Heere?
Mijn hoop, die is op U."
Psalm 39 : 8

In vertrouwen op zijn Heere en Heiland heeft de Heere op Zijn tijd uit ons midden weggenomen ons gewaardeerd lid

HERMANNUS WOLTERS

op de leeftijd van 73 jaar.

Met dankbaarheid denken wij aan de jaren die hij als lid in ons midden mocht zijn. De Heere vertrooste zijn kinderen, kleinkinderen en allen die hem lief en dierbaar waren.

Bestuur en leden van de
mannenvereniging „Calvijn"

Wierden, april 2009.

„Maar de Heer zal uitkomst geven,
Hij die 's daags Zijn gunst gebiedt"

Op 18 mei 2009 nam de Heere uit ons midden weg ons trouw en meelevend lid

WILLEM SIJBRAND VAN DAM

in de leeftijd van 89 jaar.

Wij gedenken in dankbaarheid zijn betrokkenheid en inbreng tijdens de verenigingsavonden.

De Heere schenke troost en kracht aan zijn vrouw.

Bestuur en leden van de
mannenvereniging „Schrift en Belijdenis"
te Bergambacht

Mei 2009.